

A Finn Könyvtáros Egyesület tevékenysége

KAUPPI, Hilikka M.

Kauppi asszony, a Finn Könyvtáros Egyesület (Suomen Kirjastoseura) főtitkára, lapunk számára írta ezt a beszámolót, "Some activities of the Finnish Library Association" címmel.

Az 1960-as években figyelemreméltó fejlemények következtek be a Finn Könyvtáros Egyesület működésében. Taglétszáma a korábbi kb. 500 egyéni tagról 1300 egyéni tagra emelkedett. Előzőleg ugyanis a könyvtárak is tagjai lehettek, ami-re az új alapszabályok értelmében nincs többé mód. Költségvetése kb. 42 000 finn márkáról kb. 120 000-re emelkedett; ez részben annak köszönhető, hogy nagyobb állami támogatást kap, részben annak, hogy emelkedett a Kirjastolehti, a könyvtáros-folyóirat előfizetőinek száma (jelenleg 7000-nél nagyobb). 1960-ban az Egyesületnek még egyáltalán nem volt teljes munkaidőben foglalkoztatott alkalmazottja, ma már irodájában négyen dolgoznak. Mindez megfelelően jobb körülményeket biztosít országszerte a könyvtári munka fejlesztéséhez.

Az Egyesület munkaterve a tanfolyamokra, szemináriumokra, a kiadványokra és a propagandára fordítja a legnagyobb figyelmet, évente rendez tanfolyamokat a könyvtári munka olyan különleges területein, mint a kórházi, a gyermek- és a zenei könyvtárak. Országos könyvtároskonferenciát kétévenként rendezünk. Igen fontos munkatervi pontnak tekintjük a diploma utáni képzést és a szakmai továbbképzést, mivel mind az Országos Iskolaügyi Hivatal Könyvtári Központjának, mind a könyvtárosiskoláknak nagyon kevés ehhez a személyzetük.

A Finn Könyvtáros Egyesület alapítása, 1910 óta folytat kiadói tevékenységet. A kiadók nagyon korlátozott mennyiségű finn nyelvű könyvtári szakirodalmat kínálnak, főleg azért, mert kevés az aktív és képzett szerző. A Szövetség újabb kiadványai között szerepelnek például a finn Könyvtári Minerva (1968), a Ki kicsoda a finn könyvtárügyben? (1968), a Finnország Könyvtárai (Libraries in Finland, 3. angol nyelvű kiadása 1971.), valamint a zenei és a kórházi könyvtári munka kézikönyve. 1966-ban Helle Kannila, az Egyesület diszelnöke 70. születésnapjára könyvtári emlékkönyv jelent meg, mely válogatást ad Kannila kisasszony ötven éves szakirodalmi munkásságából és közli munkásságának több mint ezer tételes bibliográfiáját.

Az Egyesületnek öt állandó bizottsága van: a Kórházi Könyvtári Bizottság, a Gyermekkönyvtári Bizottság, a Kiadványi Bizottság, az Audiovizuális és Zenei Könyvtári Bizottság, valamint a Propaganda Bizottság. A Propaganda Bizottság tevékenységéből megemlíthetjük a könyvtárakkal és a tervszerű olvasással foglalkozó legutóbbi rádió- és televízióműsorokat, könyvtári plakátok kiadását és a Finn Könyvkiadók Szövetségével közösen készített könyvtári filmet. A nagyközönség felé irányuló propagandamunkát képviselik a közművelődési könyvtári szolgáltatásokról az újságokban és folyóiratokban közzétett cikkek is. 1970-ben diasorozat készült az új finn könyvtárépületekről.

Az Egyesület bizonyos mértékben könyvtártudományi kutatómunkát is folytat. Fennállásának 50. évfordulójára kutatási alapot létesítettek, amelyből könyvtártörténeti tanulmányokhoz, a gyermekek olvasási szokásainak kutatásához és egyes központi katalógusok létesítéséhez nyújtanak támogatást.

A Finn Könyvtáros Egyesület kutatócsoportja 1971-ben fejezte be A finn könyvtárosok helyzetének elemzése c. jelentését. A vizsgálat legérdekesebb eredményei között megemlíthetjük pl., hogy az országban általános könyvtároshiány van, számos könyvtárban gyatrák a munkakörülmények, és igen nagy szükség van további szakmai képzésre. Ugyanakkor viszont a könyvtárosok többsége elégedett a foglalkozásával.

A kérdőívet 750 könyvtárosnak küldték meg és a kérdőívek 83,8 %-a érkezett vissza. A finn könyvtárosok 89 %-a nő, 11 %-a férfi. A nők 45 %-a hajadon, a férfiak 20 %-a nőtlen. A férfiak 20 %-a vezető állást tölt be, a nőknél az arány mindössze 7 %.

A könyvtárosok több mint 80 %-a támogatta azt a javaslatot, hogy a könyvtárosképzést kössék össze az egyetemi képzéssel, s így a könyvtártudományt vegyék fel a bölcsészdoktori studiumok közé. Ez azóta meg is történt, 1971-ben a tamperei egyetemen könyvtártudományi és informatikai tanszék létesült.

Egy másik kutatás a Kirjastolehti olvasóinak véleményét és kívánságait méri fel. A jelentés 1971 végére készül el.

A nemzetközi együttműködés, elsősorban pénzügyi nehézségek miatt, nem olyan aktív, mint amilyennek lennie kellene. Az Egyesület megalakulása, azaz 1927 óta tagja az IFLÁ-nak. 1965-ben Finnországban rendezték meg az IFLA közgyűlését. A skandináv országok könyvtáros-szövetségeinek képviselői részt vesznek a finn könyvtároskonferenciákon és viszont. Az 1971. évi könyvtároskonferenciára szovjet könyvtárosokat is meghívtak. Az Egyesület irodája örömmel készít tanulmányi programokat a Finnországba látogató külföldi könyvtárosok számára. Személyzethiány miatt viszonyt azt nehéz megoldani, hogy finn könyvtárostannulók külföldön dolgozhassanak vagy tanulhassanak.

Finnországban összesen tíz könyvtári egyesület működik (beleértve a diákszövetségeket és szakszervezeteket is). Felmerült a Finn Könyvtáros-egyesületek Szövetsége megalapításának a lehetősége, melynek révén a könyvtárosok nagyobb súllyal tudnák befolyásolni a közvéleményt az ország könyvtári viszonyainak megjavítása irányában.

Annak ellenére, hogy a közművelődési könyvtári törvény igen kedvező befolyást gyakorolt és tekintélyes állami támogatást juttatott a közkönyvtáraknak, a könyvtárügy területén még mindig vannak hiányosságok. Az Egyesület javaslatokat tett az iskolai könyvtárhálózat kifejlesztésére, a börtönkönyvtárak megjavítására és a tengerészeknek szóló könyvtári szolgálat jobb megoldására. Mivel a falusi területeken az urbanizáció következtében számos fiókkönyvtárat bezártak és bibliobuszokkal helyettesítettek, egy kutatócsoport megvizsgálta a bibliobusz-szolgálatot. Az országban jelenleg több mint 70 bibliobusz működik. 1970-ben kb. 2900 volt az ország közművelődési könyvtárainak száma (minden településen van legalább egy központi könyvtár), a kötetszám kb. 12 millió, az olvasók száma kb. 1,2 millió (az ország lakossága 4,7 millió), a kölcsönzéseké 32,4 millió.

Az 1960-as években több modern könyvtárápületet emeltek, de mint már említettük, számos könyvtárban még mindig nem megfelelők a munkakörülmények, mivel a könyvtáráépítési programok csak korlátozott állami támogatást kapnak. Még sok sürgető feladat áll a Finn Könyvtáros Egyesület előtt.

A Magyar Könyvtárosok Egyesületének III. vándorgyűlése

Tata és Miskolc után Szombathelyen került sor a Magyar Könyvtárosok Egyesületének III. vándorgyűlésére. 1971. július 8 - 10. között több mint 110 könyvtárost látott vendégül az elmúlt év december 12-én avatott új épületében a Berzsenyi Dániel Megyei Könyvtár.

A vándorgyűlés szakmai programja három részre osztható. KOVÁCS Máté professzor vitaindítójával és vezetésével a könyvtárosképzés és továbbképzés készülő tervezetét vitatta meg a vándorgyűlés, melyhez felkért hozzászólóként elsőnek VADÁSZ Ferencné, a KMK osztályvezetője fűzött kiegészítést, tette kerekébbé a rendkívül sokirányú és igen aktuális problémát. (KOVÁCS professzor tulajdonképpen előadását a Magyar Könyvtárosok Egyesülete titkársága előre megküldte a résztvevőknek.)

Az oktatás és továbbképzés általában és világszerte sok vitát vált ki, többnyire még az utkeresés stádiumában van; így természetesen jelentkezik a